Številka: 091-2/2021/5

Ljubljana, 18.1.2021

Obvestilo za medije

V Sloveniji že preko 600 pilotov na daljavo po novih pravilih za upravljanje brezpilotnih zrakoplovov

Agencija ima od leta 2016 pristojnost na področju brezpilotnih zrakoplovov. Tedaj je bil sprejet prvi predpis, nacionalni predpis, ki je uredil tozadevno področje. V letih 2018 in 2019 pa je bil sprejet paket evropske zakonodaje s področja brezpilotnih zrakoplovov, s katero je nadzor nad izvajanjem določil po državah članicah prevzela Evropska agencija za letalsko varnost.

Bistvena razlika med »staro« slovensko uredbo in predpisom EU je zlasti v tem, da je domača zakonodaja temeljila na ločitvi operacij, ki se izvedejo na namen izvajanja dejavnosti in pa operacijami, ki se izvajajo za šport in rekreacijo. Tisti, ki so z brezpilotnimi zrakoplovi izvajali dejavnost, so morali izpolniti več zahtev v primerjavi s tistimi, ki so brezpilotne zrakoplove uporabljali v prostem času. Po drugi strani so bili slednji tudi s predpisom bolj omejeni. Nova EU zakonodaja pa take delitve ne pozna. Tveganost operacije definira količino zahtev, ki jih morata izpolniti operator in pilot na daljavo. Se pravi, bolj ko je tvegana operacija več zahtev je treba izpolniti in obratno.

Pomembna novost, ki jo prinaša nova zakonodaja, je obveznost vseh operatorjev, ki uporabljajo brezpilotne zrakoplove s težo 250 g oz. tudi manj, če imajo ti brezpilotniki kamero, da se registrirajo. Prav tako je obvezno usposabljanje za vse pilote na daljavo.

Spletna aplikacija

V okviru tega je agencija pripravila in zagnala spletno aplikacijo imenovano UAS repozitorij. Spletna aplikacija je namenjena registraciji operatorjev in usposabljanju pilotov na daljavo. Aplikacija omogoča tudi izvajanje tistih izpitov, za katere zakonodaja EU določa, da se morajo izvajati preko spleta. Spletna aplikacija ni zgolj platforma za registracijo operatorjev, ampak tudi služi kot spletni priročnik, ki vsebuje zbirko znanj, nasvetov in uporabnih informacij iz področja letalstva za vse pilote na daljavo. Dostopen je 24ur na dan, 7 dni v tednu, 365 dni v letu. UAS repozitorij je zaživel 4.1.2021, v desetih dneh je opravilo registracijo preko 560 operaterjev in se usposobilo 603 pilotov na daljavo v odprti kategoriji, podkategorijah A1/A3. Aplikacija deluje na uporabnikom prijazen način, vključuje sodobne programske rešitve, hkrati pa zagotavlja upoštevanje vse relevantne zakonodaje s področja upravnega postopka, upravnega poslovanja in varstva osebnih podatkov. Z veseljem ugotavljamo, da je aplikacija pri uporabnikih sprejeta izjemno pozitivno, prav tako smo prejeli pozitivne odzive s strani našega nadzornega organa, torej Evropske agencije za letalsko varnost.

Bistvo nove zakonodaje v delu, ki se nanaša na množično uporabo oziroma tako imenovano odprto kategorijo, je torej: kupim – se registriram – se usposobim – letim.

Za profesionalno uporabo pa bodo morali operatorji pridobiti ustrezna dovoljenja s strani agencije, piloti na daljavo bodo morali poleg osnovnih znanj, ki jih je mogoče pridobiti preko spletne aplikacije, osvojiti še dodatna znanja in opraviti dodatne izpite.

Geografska območja

EU je državam članicam naložila, da določijo geografska območja, v kateri je letenje z brezpilotnimi zrakoplovi prepovedano ali omejeno. Republika Slovenija je ta območja opredelila z izvedbenim predpisom, agencija pa je na podlagi tega pripravila tudi spletno rešitev oziroma zemljevid, preko katere je možno vsak čas vpogledati, katero območje je prepovedano. Ta območja so določena glede na zagotavljanje letalske varnosti, na primer okolica letališč, pa tudi glede na zaščito drugih interesov, kot so okolje, obramba države, zasebnost in podobno.

Izvajanje nadzora

Pomembna novost, ki jo prinaša nova zakonodaja, je pristojnost izvajanja nadzora s strani Policije in občinskih redarjev. Ti so po novem pristojni za postopke v zvezi s preverjanjem listin, ki jih morata imeti operator in pilot na daljavo, torej bodo preverjali, ali so operatorji registrirani in piloti na daljavo ustrezno usposobljeni.

Državne aktivnosti

Nova EU zakonodaja iz svojega področja uporabe izključuje državne aktivnost z brezpilotnimi zrakoplovi. Kar seveda pomeni, da morajo države članice sprejeti svoje lastne predpise, s katerimi uredijo letenje vojaških, policijskih, gasilskih in podobnih brezpilotnih zrakoplovov. V Sloveniji to področje še vedno ni ustrezno urejeno, čeprav navedeni deležniki pri svojem delu brezpilotne zrakoplove uporabljajo.

EU predpisi na področju brezpilotnih zrakoplovov urejajo tudi zahteve za proizvajalce brezpilotnih zrakoplovov in določajo pogoje, pod katerimi je brezpilotne zrakoplove možno dati v uporabo. Pristojnost na tem delu zakonodaje si delita Ministrstvo za infrastrukturo in Tržni inšpektorat RS.

Glede na sprejete uredbe bo v Sloveniji prehodno obdobje trajalo leto dni.

V tem času bodo veljala še stara potrdila ali dovoljenja za izvajanje letalske dejavnosti, a le do izteka veljavnosti obstoječih. Za nove je treba zaprositi po novi evropski zakonodaji.

Povzetek bistvenih novosti zakonodaje

Po novi uredbi se brezpilotni zrakoplovi delijo na tri kategorije: odprto, posebno in certificirano.

V odprto kategorijo sodijo brezpilotni zrakoplovi, ki tehtajo od 250 gramov do 25 kilogramov, letijo v vidni liniji in do višine 120 metrov in ne prevažajo tovora ali ljudi. V posameznih kategorijah so še podkategorije, ki natančno določajo, kateri brezpilotni zrakoplovi sodijo vanje, kakšni so pogoji za uporabo in kje je uporaba dovoljena.
Če katera od zahtev za odpro kategorijo ni izpolnjena, na primer letenje z brezpilotnim zrakoplovom:

- višje od 120 m nad zemeljskim površjem,
- izven vidnega polja
- nad zborom ljudi
- težjim od 25 kg,
- zaradi odmeta materiali itd.

mora operator izpolniti zahteve za posebno kategorijo in pridobiti potrebna operativna dovoljenja izdana s strani Javne agencije za civilno letalstvo RS.

Če operacija vključuje prevoz ljudi ali nevarnih snovi, če znaša njegov premer več kot 3 metre, gre za operacijo v certificirani kategoriji. Glede te kategorije EU pripravlja dodatne predpise, ki bodo uredili letenje brezpilotnih zrakoplovov v tej kategoriji. Gre namreč za

kategorijo, ki je po obsegu zahtev izenačena z zrakoplovi s posadko: piloti na daljavo bodo morali pridobiti licenco, operator spričevalo letalskega prevoznika, certifikacija brezpilotnega zrakoplova pa bo izvedena s strani Evropske agencije za letalsko varnost.

Dodatne informacije:

Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije, info@caa.si, 01 244 66 01